

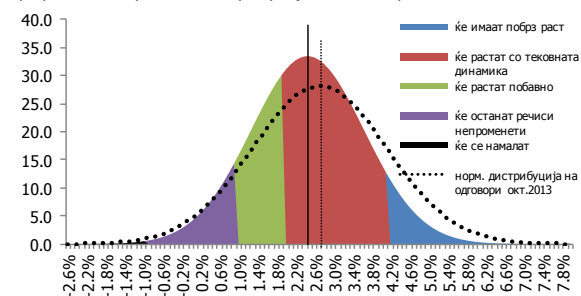
Анкета за инфлациските очекувања

Заради унапредување на анкетното мерење на инфлациските очекувања, Дирекцијата за монетарна политика и истражување на Народната банка на Република Македонија во текот на 2013 година презеде активности за подетална анализа на искуствата на другите централни банки поврзани со спроведување на анкетите. Врз таа основа се изврши и преосмислување на постојната анкета, заради нејзино поголемо приближување до европската практика.

Новиот формат на анкетниот лист содржи две прашања, едно со квалитативен и едно со квантитативен карактер. Првото прашање за инфлациските очекувања е осмислено на квалитативен начин, односно испитаниците не даваат квантитативен одговор, туку ја посочуваат насоката и степенот на промени на цените во споредба со промената во претходните 12 месеци. Процедурата за мерење на квалитативните одговори е со примена на Карлсон и Паркин (1975) пристапот на веројатност, којшто претпоставува дека при доволно голем број испитаници, очекуваната промена на цените е нормално распределена кај населението. Прашањето со квантитативниот карактер бара од испитаникот прецизно да ја измери очекуваната просечна стапка на промена на цените во 2014 и 2015 година.

Како и претходно, Анкетата за инфлациските очекувања опфаќа три групи испитаници: економски аналитичари, претпријатија и финансиски институции. Притоа, квалитативното прашање за очекувањата гласи: „Споредено со изминатите 12 месеци, како очекувате да се движат потрошувачките цени во следните 12 месеци? а) ќе имаат побрз раст; б) ќе растат со тековната динамика; в) ќе растат побавно; г) ќе останат речиси непроменети; д) ќе се намалат; е) тешко е да се одреди“, додека прашањето со квантитативен карактер гласи „Кои се Вашите очекувања/прогнози за просечната стапка на инфлација во 2014 и 2015 година?“.

Графикон 1. Нормална дистрибуција на одговорите на испитаниците

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања.

Анкетата за инфлациските очекувања беше спроведена во декември 2013 година¹. Резултатите од Анкетата покажуваат најголема концентрација на одговорите на испитаниците во сегментот на очекувањата за непроменета динамика на инфлацијата. Така, 57,6% од испитаниците очекуваат дека цените ќе растат со тековната динамика во следните 12 месеци. Притоа, 23,9% од испитаниците очекуваат забавување на растот на инфлацијата, 9,8% очекуваат непроменети цени, додека само 7,6% очекуваат побрз раст на инфлацијата во следните 12 месеци. Во услови на просечна инфлација во претходниот 12-месечен период (од 3,1%), очекувањата на испитаниците укажуваат на забавување на инфлацијата за 0,6 процентни поени, во просек, во следниот 12-месечен период, **односно очекуваат просечна инфлација од 2,5%**. Од аспект на одделните анкетирани групи, најголемо забавување очекуваат анкетираниите **финансиски институции** (со очекувана инфлација од 2,1%), потоа **претпријатијата** (од 2,2%), додека **економските аналитичари** очекуваат намалување на инфлацијата на 2,6%.

Испитаниците ги објаснуваат ваквите очекувања со претпоставките за стабилизирање на светските цени на нафтата и домашните цени на храната и енергентите, во отсуство на значителни притисоци од страна на побарувачката. Испитаниците очекуваат просечна стапка на инфлација во 2014 и 2015 година од 2,5% и 3,3%, соодветно. Во споредба со претходната анкета, овие очекувања се пониски (3,3% и 3,4%, очекувана инфлација во 2014 година и 2015 година, соодветно) и се ефект на очекуваниот надолен тренд на светските цени на нафтата и на потрошувачките цени во евро-зоната.

¹ Процентот на респонзивност на Анкетата, спроведена во декември, изнесува 49,2%. Гледано по групи испитаници, кај финансиските институции респонзивноста е 77,8%, потоа следуваат економските аналитичари со 71,2% и претпријатијата со 30,1%.